

ita versatur, ut nunquam à cædis, aut nefarie alicujus rei cogitatione cessare videatur; quo fit, ut is vel nunquam, vel maximo negotio ad id impellatur, ut, aut prosum ignoscat, aut aliqua saltem ex parte injurias remittat; quare merito vulneri comparatur, cui telum infixum heret. Multa preterea incommoda & peccata sunt, quæ hoc uno odii peccato, quasi vinculo quodam, juncta tenentur: ideoque D. Joannes in hac sententiam ita dixit: Qui odit fratrem suum, in tenebris est, & in tenebris ambulat, & nescit quo eat: quia tenebræ obcæverunt oculis ejus: itaque sapius labatur, necesse est. Etenim quo pacto fieri potest, ut dicta aliquis, aut facta illius probet, quem oderit? Hinc temeraria & iniqua judicia existunt, iræ, invidiæ, obreptationes, & alia ejusmodi; quibus illi quoque implicari solent, qui aut cogitatione, aut amicitia juncti sunt: itaque sæpè fit, ut ex uno peccato multa existant. Neque injuria dicitur, hoc peccatum esse Diaboli: quandoquidem ipse ab initio homicida fuit. Quamobrem Dei Filius Dominus noster Jesus Christus, cum sibi mortem Pharisei afferre cuperent, illos à patre Diabolo genitos esse dixit. Sed præter hæc, quæ dicta sunt, unde sceleris hujus detestandi rationes peti possunt, alia quoque remedia, & ea profectò maximè opportuna, sacrarum litterarum monumentis tradita sunt. Ac primùm omnium remedium, & maximum est, Salvatoris nostri exemplum, quod ad imitandum nobis proponere debemus. Is enim, cum ne minima quidem peccati suspicio in eum

1. Joan.
2.

Johan. 8.

cadere posset, virgis cæsus, spinis coronatus, & cruci denique affixus, eam habuit orationem plenissimam pietatis; Pater dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Cujus sanguinis aspersionem, testatur Apostolus, melius loquentem, quam Abel. Alterum autem remedium ab Ecclesiastico propositum est, ut mortem, atque illum Judicii diem recorderetur. Memorare, inquit ille, novissima tua, & in æternum non peccabis: quæ sententia eodem spectat, ac si dicat: Illud sæpè etiam atque etiam cogita, brevi fore, ut mortem obeas: proinde, quia tali tempore tibi optatissimum erit, & maxime necessarium, summam Dei misericordiam impetrare, eam tibi ob oculos jam nunc, perpetuè proponas, necesse est: ita enim fiet, ut immanis illa ulciscendi cupiditas tibi exhauriatur, cum ad misericordiam Dei implorandam nullum aptius, majusve remedium invenias, quam oblivionem injuriarum, & amorem in eos, qui te, aut tuos re, aut oratione violarint.

NON MŒCHABERIS.

Quoniam viri, & uxoris vinculum arctissimum est, & nihil utriusque jucundius accidere potest, quam intelligere se mutuo quodam & singulari amore diligere; contra, nihil molestius, quam sentire à se debitum & legitimum amorem alio transferri; rectè quidem, quæ ordine illam, quæ hominis vitam à cæde tuetur, legem, hæc, quæ de Mœchia, sive adulterio est, consequitur, ut sanctam illam & honorabilem Matrimonii conjunctionem, unde magna charitatis

vis

Luc. 23.
Hebr.
12.

Eccles.
7.

vis existere solet, nemo ullo adulterii scelere violare, aut dirimere audeat. Sed tamen in hac ipsa re explicanda cautus admodum sit Parochus, & prudens, & tectis verbis rem commemoret, quæ moderationem potius desiderat, quam orationis copiam: verendum est enim, ne, dum is latè, atque copiosè nimis explicare studet, quibus solus homines ab hujus legis præscripto discedant, in illarum rerum sermonem forte incidat, unde excitanda libidinis potius materia, quam restinguenda illius ratio, emanare solet. Sed quoniam hoc præceptum multa continentur, quæ prætermittenda non sunt, ea suo loco explicabuntur à Parochis. Ejus igitur duplex vis est; altera, quæ discretis verbis adulterium vetatur; altera, quæ eam sententiam inclusam habet, ut animi, corporisque castitatem colamus. Ut autem ab eo, quod prohibitum est, docendi initium sumatur; Adulterium est legitimi tori injuria, sive alienus, sive proprius ille sit: etenim si maritus cum muliere soluta rem habet, suum ipse torum violat; si verò solutus vir alienam cognoscat uxorem, adulterii labe torus alienus inquinatur. Hoc verò adulterii interdicto omnia prohiberi, D. Ambrosius & Augustinus auctores sunt, quæcumque inhonestas sunt, & impudica. In hac sententiam hæc verba accipienda esse, ex sacris litteris tum veteris, tum novi testamenti licet colligere; nam præter adulterium, alia libidinis genera apud Moysen puniuntur. Est Jude in Genesi judicium in nurum suam. Et præclara illa in Deuteronomio Moysi lex, ne de filiabus Israël ulla esset me-

D. Ambrosius.
August.

Gen. 38.
Deuter.
23.

retrix. Extat præterea Tobie ad filium ejusmodi adhortatio: Attende tibi fili mi ab omni fornicatione. Ecclesiasticus item, Erubescite, inquit, à respectu mulieris fornicariæ. In Evangelio etiam Christus Dominus inquit, de corde exire adulteria, & fornicationes, quæ co inquinant hominem. Apostolus verò Paulus hoc vitium sæpè multo gravissimisque verbis detestatur. Hæc est, ait, voluntas Dei. Sanctificatio vestra: ut abstineatis vos à fornicatione; & Fugite fornicationem; & Ne commisceamini fornicariis. Fornicatio autem, inquit, & omnis immunditia, aut avaritia nec nominetur in vobis; & Neque fornicarii, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores regnum Dei possidebunt. Præcipuè verò ob eam rem adulterium discretè vitium est, quia præter turpitudinem, quæ illi cum aliis intemperantiæ generibus communis est, injustitiæ quoque peccatum non solum in proximum, sed etiam in civilem societatem adjunctum habet. Est illud item certum, quæ sit à cætorum libidinum intemperantia non abstinet, eum ad hæc, quæ adulteri est, incontinentiam facile labi. Quare hoc adulterii interdicto faciliè intelligimus, omne impuritas & impudicitia genus, quo polluitur corpus, prohiberi: immò verò omnem intimam animi libidinem hoc præcepto vitatam esse, tum ipsius legis vis significat, quam spirituale esse constat, tum Christus Dominus docuit illis verbis Audistis, quia dictum est antiquis: Non mœchaberis. Ego autem dico vobis: quia omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam,

Tob. 4.

Eccles.
41.

Matth.
15.

1Thess.
4.

1. Cor.
6.

1. Cor.
5.

Eph. 5.

1. Cor.
6.

Matth.
5.

jam

jam mœchatus est eam in corde suo. Hæc sunt, quæ fidelibus publicè tradenda duximus; si tamen ea addantur, quæ à Sancta Tridentina Synodo in adulteros, & eos, qui scorta, & pellicæ alunt, decreta sunt, præmissis multis aliis ac variis impudicitia, & libidinis generibus, de quibus privativam unusquisque à Parocho admonendus erit, ut temporis, & personarum ratio postulabit.

Castitas unicuique pro diversitate state necessaria servanda.

Sequitur nunc, ut ea explicentur, quæ jubendi vim habent. Docendi igitur sunt fideles, ac vehementer hortandi, ut pudicitiam, & continentiam omni studio colant, mundentque se ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei. In primis autem admonendi sunt, quamvis castitatis virtus in eorum hominum genere magis eluceat, qui pulcherrimum illud, ac planè divinum virginittatis propositum sanctè & religiosè colunt; tamen iis etiam convenire, qui vel cælibem vitam agunt, vel matrimonio juncti, à vitæ libidine puros se & integros servant. Quoniam verò multa à Sanctis Patribus tradita sunt, quibus docemur domitas habere libidines, & coercere voluptates, ea Parochus studeat populo accuratè exponere, atque in hac tractatione diligentissimè versetur. Hæc autem ejusmodi sunt, partim quæ in cogitatione consistunt, partim quæ in actione. Quod in cogitatione remedium positum est, id in eo maxime versatur, ut intelligamus, quanta sit hujus peccati turpitudine, & pernicietas; qua cognita, facilius fiet ejus detestandi ratio. Perniciōsum verò scelus esse, intelligi ex

eo potest, quoniam propter hoc peccatum è Dei regno pelluntur, atque exterminantur homines: quod malorum omnium ultimum est. Et hæc quidem calamitas omnium scelerum communis est: illud autem hujus peccati proprium, quod qui fornicantur, in sua ipsi corpora peccare dicuntur, ex sententia Apostoli scribentis; Fugite fornicationem. Omne enim peccatum, quodcumque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. Quod ob eam causam dictum est, quoniam illud injuriōsè tractat, cum ejus violat sanctitatem, qua de re ad Thessalonicenses ita D. Paulus: Hæc est enim, inquit, voluntas Dei, sanctificatione vestra, ut abstinatis vos à fornicatione, ut sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione & honore: non in passione desiderii, sicut & gentes, que ignorant Deum. Deinde, id quod scelestius est, si homo Christianus meretrici turpiter se dedat, membra, quæ Christi sunt, ea meretricis facit, ita enim Divus Paulus ait; Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? absit. An nescitis quoniam qui adheret meretrici, unum corpus efficitur? Est præterea homo Christianus, ut idem testatur, templum Spiritus Sancti, quod violare nihil aliud est, nisi ab eo Spiritum Sanctum ejicere. In adulterii autem scelere magna inest iniquitas: si enim, ut vult Apostolus, qui matrimonio juncti sunt, ita eorum alter alterius potestati mancipatus est, ut neuter sui corporis potestatem, jusque habeat, sed

1. Cor. 6.

1Thess. 4.

1. Cor. 6.

1. Cor. 6.

1. Cor. 7.

sed mutuo quodam sint inter se quasi servitutis vinculo ita devincti, ut vir ad uxoris voluntatem, contraque uxor ad viri nutum, voluntatemque se accommodare debeat: certè si alteruter corpus suum, quod est alieni juris, ab eo, cui illud adstrictum est, disjungit, is admodum iniquus est, & nefarius. Et quoniam infamiae metus & ad ea, que justa sunt, vehementer incitat homines, & à vitæ magnopere deterret; docebit Parochus adulterium hominibus insignem turpitudinis notam inurere: nam sacris litteris ita proditum est: Qui adulter est, propter cordis inopiam perdet animam suam; turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur. Verum hujus sceleris magnitudo ex supplicii severitate facile percipi potest: adulteri enim, lege à Domino in veteri testamento præscripta obtrubantur lapidibus; quin etiam ob unius libidinem, non solum qui scelus admisit, sed universa interdum civitas, ut de Sichimitis legitur, deleta est. Multa divine animadversionis exempla in sacris litteris prodita sunt, que ad deterrendos à nefaria libidine homines Parochus colligere poterit, ut Sodome, & reliquarum finitimarum urbium interitus; Israelitarum, qui fornicati sunt cum filiabus Moab in deserto, supplicium; Beniamitarum deletio. Qui verò mortem effugiant, intolerabiles tamen dolores, ac poenarum cruciatus, quibus sæpè plectuntur, non effugiant; nam mente cæci, que poena gravissima est, ita fiunt, ut neque Dei, neque famæ, neque dignitatis, neque filiorum denique, vitæque sue

Prov. 6.

Levit. 20.

Joan. 8.

Gen. 34.

Gen. 19.

Num. 25.

Jud. 20.

rationem habeat: hocque pacto adeò nequam, & inutilis fiunt, ut nihil grave committi eis debeat, & ad nullum ferè officii munus idonei sint. Hujus rei exempla à Davide, & Salomone petere nobis licet: quorum alter postquam adulteratus est, repente sui dissimillimus, ex mittissimo crudeliter exitit, ut Uriam optinè de se meritum morti obtulerit; alter cum se totum in mulierum libidinem profudisset, ita à vera Dei religione sese avertit, ut alienos deos sequeretur. Ausert igitur, ut Oseas dixit, hoc peccatum cor hominis, sæpèque obcecet.

Nunc ad ea remedia veniamus, que in actione consistunt, quorum primum illud est, ut otium maxime fugiamus: in quo Sodomitæ homines, ut est apud Ezechielem, cum hebescerent, in spurcissimum illud nefarie libidinis scelus precipites lapsi sunt. Deinde crapula magnopere est vitanda. Sataravi eos, inquit Propheta, & mœchati sunt: quoniam venter expletus, ac saturatus, libidinem parit. Hoc ipsum illis verbis Dominus significavit: Attendite vobis, ne fortè graventur corda vestra in crapula, & ebrietate: hoc item Apostolus; Nolite, inquit, inebriari vino, in quo est luxuria. Sed maxime animus ad libidinem oculis inflammari solet, quo pertinet illa Christi Domini sententia; Si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & projice abs te. Multa præterea sunt Prophetarum de eadem re voces, ut est apud Job: Pèpigi fœdus cum oculis meis, ut non te cogitem quidem de virgine. Sunt multa denique, ac penè innumerabilia exempla malorum, que ex oculorum aspe-

2. Reg. 11.

2. Reg. 11.

Ose. 4.

Ne violetur castitas quanta cura adhibenda.

Hier. 5. Luc. 21.

Eph. 5.

Matth. 5.

Job. 31.

gium vocant, si homo liber, vel servus alienus in servitutum abducitur: si verò sacra res eripitur, nominatur sacrilegium: quod facinus maximè nefarium ac scelestum adèb in mores inductum est, ut bona, quæ necessariò & sacrorum cultui, & Ecclesie ministris, & pauperum usui piè, ac sapienter fuerant attributa, in privatas cupiditates periculosasque libidines convertantur. Sed præter ipsum furtum, idest externam actionem, furandi etiam animus, & voluntas Dei lege prohibetur: est enim spiritualis lex, quæ animum, fontem cogitationum & consiliorum inspicit. De corde enim, inquit Dominus apud S. Matthæum, exeunt cogitationes male, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia. Sed quàm grave scelus furtum sit, ipsa nature vis, & ratio satis ostendit: est enim iustitiæ contrarium, quæ suam cuique tribuit. Nam bonorum distributiones, & assignationes, iam inde ab initio iure gentium constitutas, divinis etiam & humanis legibus confirmatas, ratas esse oportet; ut unusquisque, nisi humanam societatem tollere velimus, ea teneat, quæ ei iure obtigerant; nam, ut

1. Cor. 6. Apotolus ait: Neque fures, neque avari, neque ebriosi, neque malefici, neque rapaces regnum Dei possidebunt. Etsi huius sceleris importunitatem, & immanitatem per multa declarant, quæ furtum consequuntur. Fiant enim iudicia temerè, & inconsultò multa de multis: erumpunt odia: suscipiuntur inimicitia: existant interdum acerbissimæ innocentium hominum damnationes. Quid dicemus de ea necessitate, quæ divinitus imposita

est omnibus, satisfaciendi ei, cui aliquid ademptum sit? Non enim, inquit Augustinus, remittitur peccatum, nisi restitutum ablatumque restituitio, cum quis assueverit ex alienis locupletari, quantum habet difficultatem, præter id, quod unusquisque & ex aliorum consuetudine, & de suo sensu iudicare potest, ex testimonio Habacuc Prophete licet intelligere, ait enim: Væ ei, qui multiplicat non sua? usquequò & aggravat contra se densum lutum? Lutum appellat densum, rerum alienarum possessionem, unde emergere, & expedire se homines difficile possint. Furto- rum autem tam multa sunt genera, quæ ea dinumerare sit difficillimum, quare de his duobus, furto, & rapinis dixisse satis erit, ad quæ tamquam ad caput reliqua, quæ dicemus, referuntur. Ad ea igitur detestanda, & ad fidelem populum à scelesto facinore deterrendum, conferent omnem curam, ac diligentiam Parochi.

Verùm huius generis partes persequamur. Sunt igitur fures etiam, qui furto sublatas res emunt, vel aliquo modo inventas, occupatas, aut ademptas retinent; ait enim S. Augustinus: Si inventisti, & non reddidisti, rapisti. Quod si rerum dominus nulla ratione inveniri potest, illa sunt bona in usus pauperum conferenda: quæ ut restituant, qui adduci non potest, ea re facile probat se undique ablatum omnia, si possit. Eodem se alligant scelere, qui in emendis, vendendisque rebus fraudes adhibent, & veritatem orationis; horum fraudes vindicabit Dominus. Graviores, & iniquiores in hoc furto- rum genere sunt ii, qui fallaces, &

D. Augustus.

Habacuc.

De vitiis furto- rum generibus.

S. Augustus.

& corruptas merces vendunt pro veris, & integris; quive pondere, mensura, numero, ac regula decipiunt emptores: est enim in Deuteronomio: Non habebis in sacculo diversa pondera; & in Levitico: Nolite facere iniquum aliquid in iudicio, in regula, in pondere, in mensura. Statera justa, & æqua sint pondera, justus modus, æquusque sextarius. Est & alio loco: Abominatio est: apud Dominum pondus & pondus: statera dolosa non est bona. Partum etiam apertum est operariorum, & artificum, quæ advenit vobis; cuius penitentia causam subjungit: Ecce enim merces operariorum, qui messe- runt regiones vestras, quæ fraudata est a vobis, clamat: & clamor eorum in aures Domini sabaoth introivit: quod genus rapinarum, in Levitico, in Deuteronomio, apud Malachiam, & apud Tobiam vehementer improbat. In hoc crimine rapacitatis includuntur, qui, quæ Ecclesie presidibus, & magistratibus debentur, vectigalia, tributa, decimas, & reliqua huius generis non dissolvunt, vel intervertunt, & ad se transferunt. Huc etiam referuntur feneratoris in rapinis accrimis, & acerbissimis, qui miseram plebem compiant, ac trucidant usuris. Est autem usura, quicquid præter sortem, & caput illud, quod datum est, accipitur; sive pecunia sit, sive quiddam aliud, quod emi, aut æstimari possit pecunia; sic enim apud Ezechielem scriptum est: Usuram, & superabundantiam non acciperit & Dominus apud Lucam: Mutuum date, nihil inde sperantes. Gravissimum semper fuit hoc facinus, etiam apud gentes, & maximè

1. Tim. 6. tentationem, & laqueum diaboli. Nec ullo sibi loco patiatur excidere præceptum hoc: Quæcumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Et illud cogit perpetuò: Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquando alteri facias. Rapine igitur patent latius; nam qui debita operariis mercedem non persolvunt, sunt rapaces: inquit S. Jacobus ad penitentiam invitatis illis verbis; Agite nunc divites, plorate ululantes in miseris vestris, quæ advenit vobis; cuius penitentia causam subjungit: Ecce enim merces operariorum, qui messe- runt regiones vestras, quæ fraudata est a vobis, clamat: & clamor eorum in aures Domini sabaoth introivit: quod genus rapinarum, in Levitico, in Deuteronomio, apud Malachiam, & apud Tobiam vehementer improbat. In hoc crimine rapacitatis includuntur, qui, quæ Ecclesie presidibus, & magistratibus debentur, vectigalia, tributa, decimas, & reliqua huius generis non dissolvunt, vel intervertunt, & ad se transferunt. Huc etiam referuntur feneratoris in rapinis accrimis, & acerbissimis, qui miseram plebem compiant, ac trucidant usuris. Est autem usura, quicquid præter sortem, & caput illud, quod datum est, accipitur; sive pecunia sit, sive quiddam aliud, quod emi, aut æstimari possit pecunia; sic enim apud Ezechielem scriptum est: Usuram, & superabundantiam non acciperit & Dominus apud Lucam: Mutuum date, nihil inde sperantes. Gravissimum semper fuit hoc facinus, etiam apud gentes, & maximè odio-

Matth. 7. Tob. 4.

Luc. 6.

Jacobi 5.

Levit. 19. Deuter. 24.

Malac. 3.

Tob. 4.

Ezech. 18. Luc. 6.

odiosum, hinc illud: Quid fenerari? Quid hominem, inquit, occidere? Nam qui fenerantur, bis idem vendunt, aut id vendunt, quod non est. Item rapinas faciunt nummarii iudices, qui venalia habent iudicia, & pretio muneribusque deliniti, optimas teniorum & egentium causas evertunt. Fraudatores creditorum, & inficiatores, quique sumpto temporis spatio ad solvendum, sua, vel aliena fide, merces emunt, neque fidem liberant, damnabuntur eodem crimine rapinarum: quorum etiam delictum gravius est, quod mercatores, illorum destituti, ac fraudationis occasione, magno detrimento civitatis vendunt omnia carius: in quos illa Davidis sententia videtur convenire: Mutabuntur peccatores, & non solvet. Quid de loqueptibus dicemus iis, qui ab illis, qui solvendo non sunt, quod commodarunt, exigant acerbiss, & pignora etiam ea auferunt, contra Dei interdictum, quæ ad eorum corporum tuendum sunt necessaria? Deus enim inquit: Si pignus à proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei. Ipsum enim est solum, quo operitur, in-dumentum carnis ejus, nec habet aliud in quo dormiat: si clamaverit ad me, exaudiam eum, qui misericoors sum. Horum exactiõis acerbitatem, jure rapacitatem, atque adeo rapinas appellabimus. Ex numero eorum, qui raptiores dicuntur à Sanctis Patribus, sunt, qui in frugum inopia comprimunt frumentum, faciuntque ut sua culpa carior, ac durior sit annonæ: quod etiam valet in rebus omnibus ad victum, & ad vitam necessariis: ad quos illa Salomonis pertinet

Psalm.
36.

Exod.
22.

execratio: Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis. Quos, suorum scelerum admonitos, Parochi liberius accusabunt, ac propositis illis peccatis penas explicabunt uberius. Hæc de vetitis: nunc ad justa veniamus: in quibus satisfactio, vel restitutio primum locum habet; peccatum enim non remittitur, nisi restituatur ablatum: sed quoniam non is solum, qui furtum fecit, ei, cui furatus est, id debet restituere, sed omnes præterea, qui furti participes fuerunt, hæc lege restitutionis tenentur: aperendum est, qui sint illi, qui hanc satisfaciendi, vel restituendi necessitatem effugere non possunt. Sunt autem plura hominum genera: ac primum est eorum, qui furari imperant: qui non modò sunt ipsi furtorum socii, & auctores, sed etiam in illo furum genere deterrimi. Alterum genus par voluntate primum, potestate dispar, in eodem tamen furum gradu ponendum, eorum, qui cum jubere non possint, sutores sunt, atque impulsores furtorum. Tertium genus est eorum, qui cum furibus consentiunt. Quartum genus est eorum, qui participes furtorum, inde lucrum ipsi etiam faciunt: si lucrum dicendum est, quod, nisi respicerint, eos addicit æternis cruciatibus: de quibus sic loquitur David: Si videbas furem, currebas cum eo. Quintum genus est furum, qui cum furta possint prohibere, tantum abest, ut illis occurrant, & obstant, ut eorum licentiam permittant, atque concedant. Sextum genus est eorum, qui cum, & furtum factum, & ubi factum sit, certo sciant, non indicant rem, sed eam se scire dissimulant. Postremum

Prov.
11.

Psalm.
49.

mum genus est, quod omnes complectitur furtorum adjutores, custodes, patronos, quique illis receptaculum præbent, ac domicilium; qui omnes & satisfacere debent iis, quibus aliquid detractum est, & ad illud necessarium officium vehementer cohortandi sunt. Ne hujus quidem sceleris omnino sunt expertes, approbatores furtorum, & laudatores. Nec verò etiam ab eadem culpa sunt alieni filii familias, & uxores, qui pecunias à patribus, & viris surripiunt.

De operibus misericordiae per eleemosinas in pauperes.
Cypr.
Gregor.
Nazian.

Jam verò huic præcepto illa subjecta sententia est, ut pauperum, & inopum miseremur, eorumque difficultates, & angustias nostris facultatibus, & officiis sublevemus; quod argumentum, quia sepius, & copiosissime tractandum est, petent ea Parochi ex virorum Sanctissimorum, Cypriani, Joannis Chrysostomi, Gregorii Nazianzeni, & aliorum libris, qui de eleemosyna præclare scriperunt, quibus huic muneri satisfaciant. Sunt enim inflammandi fideles ad studium, & alacritatem opitulandi iis, quibus aliena misericordiam vivendum est. Sunt verò etiam docendi, quantum habeat necessitatem eleemosyna, ut videlicet re, & opera nostra in egentes simus liberales, verissimo illo argumento, quod summo iudicii die detestatur sit eos Deus, & sempiternis ignibus addicturus, qui eleemosynæ officia prætermiserint, ac neglexerint: illos autem collaudandos in patriam cælestem introducturus, qui benignè fecerint indigentibus: est utraque Christi Domini ore pronuntiata sententia: Venite benedicti Patris mei, possi-

Matth.
25.

de te paratum vobis regnum; & Discedite à me maledicti in ignem æternum. Uteatur præterea Sacerdotes accommodatis illis ad persuadendum locis: Date, & dabitur vobis. Proferent Dei promissum, quo nihil uberius, nihil magnificentius ne cogitari quidem potest. Nemo est, qui reliquerit, &c. qui non accipiet centies tantum munus in tempore hoc, & in seculo futuro vitam æternam. Adjiciunt illud, quod à Christo Domino dictum est: Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula. Hujus verò necessarij muneris partes exponunt, ut qui largiri non possunt egentibus, quo vitam sustentent, saltem commode pauperi, juxta Christi Domini præscriptum: Mutuum date, nihil inde sperantes. Atque hujus rei felicitatem beatus David expressit: Jueundus homo, qui miseretur & commodat. Est autem Christianæ pietatis, nisi sit aliunde facultas bene merendi de iis, quibus ad victum aliena misericordia opus est, vitandi etiam otii causa, labore, opera, ac manibus ea querere, quibus inopum indigentiam levare possunt: ad id omnes suo exemplo hortatur in Epistola ad Thessalonicenses Apostolus illis verbis: Ipsi enim scitis quemadmodum oportet imitari nos. Item

Luc. 6.

Marco
10.

Luc. 16.

Luc. 6.

Psalm.
111.

2. Thess.

1. Thess.

4.

Eph. 4.

taut

tati consulendum, parcendumque bonis alienis, ne ceteris graves, aut molesti simus; quæ temperantia sanè quam elucet in omnibus Apostolis, sed maxime eminet in D. Paulo; cujus illud est ad Thesalonicensis: Memores enim estis fratres laboris nostri, & fatigationis: nocte ac die operantes, ne quem vestrum gravaremus, prædicavimus in vobis Evangelium Dei.

1. *Thess.*

2.

2. *Thess.*

3.

Amos 8.

Atque idem alio loco Apostolus: In labore, & in fatigatione nocte & die operantes, ne quem vestrum gravaremus. Sed ut ab universo hoc genere nefariorum facinorum abhorreat fidelis populus, Parochos à Prophetis petere, & à reliquis divinis libris sumere par erit detestationem furtorum, & rapinarum, & horribiles mela à Deo propositas eis, qui illa scelera committunt. Clamat Amos Propheta: Audite hoc, qui conteritis pauperem, & deficere facitis egenos terre, dicentes: Quando transibit mensis, & vendabimus merces; & sabbatum, & aperiemus frumentum: Ut imminuamus mensuram, & augeamus siclum, & supponamus stateras dolosas. Sunt in eadem sententia multa apud Hieremiam, in Proverbiis, & apud Ecclesiasticum. Nec verò dubitandum est, quin hæc malorum semina, quibus malis opprimitur hæc ætas, magna ex parte in his inclusa sint causis. Verum ut assuescant Christiani homines prosequi omni liberalitatis, ac benignitatis officio egenos, & mendicos, quod ad alteram hujus præcepti partem pertinet, profert Parochi maxima præmia, que beneficis, & largis, & in hac, & in altera vita daturum se Deus pollicetur. Sed quia non desunt, qui

etiam se in furtis excusent, admonendi sunt; fore, ut nullam eorum peccati excusationem accipiat Deus; immò verò futurum, ut illa purgatione non modò non levetur peccatum, sed mirum in modum augeatur. Ecce, nobilium hominum non ferende delictis, qui culpam extenuare sibi videntur, si se affluant, non cupiditate, aut avaritia ad detrahendum alteri sua descendere, sed tuende causa amplitudinis familie, & majorum suorum, quorum existimatio, ac dignitas rueret, nisi rerum alienarum accensione fulciretur. Quibus perniciosus error eripiendus est: simulque demonstrandum, unam esse rationem conservandi, & amplificandi copias, & operum, majorumque gloriam, si Dei voluntati paruerint, si ejus præcepta servarint; quibus contemptis, fundate, & optime constitute opes everuntur; reges ex regio solio, & summo gradu honoris præcipites exturbantur; in quorum locum infimi interdum homines, & qui summo in odio illis fuerunt, divinitus vocantur. Incredible est, quantum sunt illa Dei verba: Principes tui infideles, socii furum: omnes diligant munera, sequantur retributiones. Propter hoc ait Dominus Deus exercituum, fortis Israël: Eheu, consolabor super hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis. Et convertam manum meam ad te, & excoquam ad purum scorium tuam. Non desunt, qui non jam illam afferant causam splendoris, & gloriæ, sed victus, & vite commodiorem facultatem, & elegantiam; qui refellendi sunt, docen-

Isai. 1.

docen-

docendique, quam impia sit eorum, & actio, & oratio, qui ullam commoditatem anteferat Dei voluntati, & gloriæ; quam, negligendo ejus præcepta, offendimus mirandum in modum: est, que potest esse in furto commoditas, quod summa incommoda consequantur? Super furem enim, inquit Ecclesiasticus, est confusio, & penitentia. Sed fac esse, ut cum illis non agatur incommodè: decorat fur divinum nomen: repugnat ejus sanctissime voluntati: salutaria ipsius præcepta contemnit; quo ex fonte omnis error, omnis improbitas, omnis fuit impietas. Quid quod audire licet interdum fures, qui nihil se eo peccare contentant, quò detrahant aliquid locupletibus, & copiosis hominibus, qui ea detractio- ne nihil damni faciant, ne sentiant quidem? misera sanè, & pestifera defensio. Putat alius satisfactionem suam accipi debere, quòd eam furandi consuetudinem cepit, ut non facile possit ab illa mente, & actione desistere: qui nisi audierit Apostolum dicentem; Qui furabatur, jam non furetur; velit, etiam consuetudinem capiet eternorum suppliciorum. Nonnulli sunt, qui excusant se, occasione data, alteri aliquid ademisse: est enim illud tritum sermone proverbium; Fures, qui non sint, fieri occasione: qui hac ratione sunt de nefaria sententia deducendi: resistendum esse pravis cupiditatibus. Nam si continuò est re perficiendum id, quod libido persuaserit; quis modus, quis finis erit scelerum, ac flagitiorum? Turpissima igitur est illa defensio, vel summa potius intemperantiæ, &

injustitiæ confessio. Nam qui dicit, se non idè peccare, quia nullam habet peccandi occasionem, idem propemodum fatetur, se semper, oblata occasione, peccaturum. Sunt, qui furari se dicant ulciscendi causa, quòd ab aliis eadem injuria sint affecti: quibus ita respondendum est: primum nemini licere injurias persequi: deinde non posse quemquam rei sue judicem esse, tum multò minus concedi, ut penas ab aliis repetant eorum, que alii in eum peccaverunt: postremò, quidam furtum satis illa ratione defensum, tectumque arbitrantur, quòd, cum sint vere alieno oppressi, aliter eo liberari non possint, nisi illud furto dissolvant; quibuscum ita agendum est, nullum esse gravius æs alienum, & quo magis prematur humanum genus, quam debitum illud, cujus in divina preceatione quotidie meminius: Dimitte nobis debita nostra; quare illud inanisissimi hominis esse, plus velle Deo debere, idest plus peccare, ut, quòd debet hominibus, dissolvat; multoque prestare, confici in carcere, quam mandari supplicis inferorum sempiternis: longè etiam esse gravius, Dei, quam hominum judicio condemnari: porò autem supplices ipsos ad Dei opem, ac pietatem confugere debere, à quo, quid opus sit, possint impetrare. Sunt alia excusationum genera, quibus Parochi prudentes, ac sui officii diligentissimi, facile poterunt occurrere, ut aliquando habeant populum sectatorem bonorum operum.

**

NON

Eccles.

5.

Ephes.

4.

Matth.

6.